8 Ocak 2026
ÖSYM
Duyurusuna Göre

2026
ULTRA SERİSİ

MEB-AGS

Milli Eğitim Bakanlığı-Akademi Giriş Sınavı

Eğitim Bilimleri

Pratik-Hızlı-Anlaşılır

Özetin Özeti

TEK KİTAP

Gelişim Psikolojisi - Öğrenme Psikolojisi - Öğretim Yöntem ve Teknikleri - Program Okuryazarlığı - Sınıf Yönetimi - Eğitim ve Öğretim Teknolojileri Ölçme ve Değerlendirme - Rehberlik ve Özel Eğitim

MEB-AGS ONLINE 5 DENEME SINAVI HEDİYE

DATA YAYINLARI

MEB-AGS
EĞİTİM BİLİMLERİ

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınları'na aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

Sertifika No

40447

Sayfa Tasarımı

Data Dizgi Grafik

Kapak Tasarımı

Data Grafik Tasarım

Baskı ve Cilt

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

İÇİNDEKİLER

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

- TEMEL KAVRAMLAR 5
- BİLİŞSEL (ZİHİNSEL) GELİŞİM 14
- DİL GELİŞİMİ 26
- KİŞİLİK GELİŞİMİ 30
- AHLAK GELİŞİMİ. 43
- EBEVEYN TUTUMLARI 48

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

- TEMEL KAVRAMLAR 51
- ÖĞRENME KURAMLARI 57

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

- ÖĞRETİM İLKELERİ 95
- DÜŞÜNME BECERİLERİ 97
- ÖĞRENME - ÖĞRETME KURAM VE MODELLERİ 99
- ÖĞRETİM STRATEJİLERİ 121
- ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ 124
- ÖĞRETİM TEKNİKLERİ 136
- KAVRAM ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN TEKNİKLER 145
- ÖĞRENME STİLLERİ 150

PROGRAM OKURYAZARLIĞI

- TEMEL KAVRAMLAR 153
- EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME. . .155
- PROGRAM GELİŞTİRMENİN TEMELLERİ 159
- EĞİTİM PROGRAMININ TASARIMI, PLANLANMASI, MODELLERİ, İHTİYAÇLARI 162
- PROGRAM TASARISI HAZIRLAMA. . . . 171
- EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ 187
- SINIF YÖNETİMİ 192

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- TEMEL KAVRAMLAR 201
- ÖLÇMEDE HATA VE ARACINDA ARANAN NİTELİKLER 207
- ÖLÇME ARAÇLARI. 215
- ÖLÇME ARAÇLARINDA İSTATİSTİKSEL İŞLEMLER. 225

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

- ÇAĞDAŞ EĞİTİM ve REHBERLİK 233
- OKULLARDA SUNULAN REHBERLİK HİZMETLERİ 241
- REHBERLİK TÜRLERİ 246
- BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ 257
- PSİKOLOJİK DANIŞMADA İLETİŞİM . . .273
- PSİKOLOJİK DANIŞMA YAKLAŞIMLARI 279
- REHBERLİK HİZMETLERİNDE ÖRGÜTSEL YAPI 283
- ÖZEL EĞİTİM. 288

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

1. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

BÜYÜME

- Vücudun boy, kilo, hacim olarak artmasıdır.

Büyüme dendi mi aklına; nicel, yaşa bağlı değişiklikler gelsin.

Örneğin; Boyun uzaması, beynin ağırlığının artması, başın büyümesi…

OLGUNLAŞMA

- Organların kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.

Mini Not:

- Olgunlaşma; öğrenmeden ve çevresel etkilerden nispeten bağımsızdır.
- Kalıtım tarafından belirlenir.
- Olgunlaşma için büyüme, öğrenme için de olgunlaşma ön koşuldur.
- Olgunlaşma sadece fiziksel süreçleri değil, bilişsel süreçleri de kapsar.

Örneğin; Bir çocuğun bisiklet sürebilmek için yeterli kas ve kemik olgunluğuna ve bilişsel düzeye erişmesi

ÖĞRENME

- Yaşantı ve çevre etkileşimiyle şekillenen kalıcı izli davranış değişiklikleridir.
- Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için olgunlaşma bir zorunluluktur.
- Öğrenme; bilgi, beceri, strateji, tutum, inanç ve davranışların kazanımı ve değiştirilmesini içine alır.
- Kalıcılık arz etmeyen, davranış değişikliğine yol açmayan, çevre etkileşimiyle ortaya çıkmayan davranışlar öğrenme ürünü değildir.

Örneğin; Okuma yazma için gerekli fiziksel ve bilişsel olgunluğa erişen bireyin gerekli yaşantılardan geçerek, etkileşime girerek okuma-yazmayı öğrenmesi

HAZIRBULUNUŞLUK

- Olgunlaşma ve öğrenme sonucunda kişinin belli davranışları yapabilecek düzeye gelmesidir.

Şöyle de diyebiliriz: Hazırbulunuşluk, bireyin öğrenme sürecine kendisinden getirdiği her şeydir.

Mini Not: Hazırbulunuşluk olmadan öğrenme olmaz.

Örneğin; Ön öğrenmeler, olgunlaşma düzeyi, ilgi, yetenek, güdülenme düzeyi, genel uyarılmışlık hâli, sağlık durumu

GELİŞİM

- Organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, bilişsel, dil, duygusal, sosyal yönden en son aşamaya ulaşıncaya kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimidir.
- Gelişimin, bir insanın tüm yaşamı boyunca devam etmektedir.

GELİŞME

- Organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle sürekli olarak ilerleme kaydeden değişmesidir.

Mini Not: Gelişim bir süreç, gelişme ise sonuç, diğer bir deyişle süreç sonunda elde edilen üründür.

Örneğin; Bir çocuğun konuşmayı öğrenme sürecinde beden diliyle kendini ifade etmeye başladığı dönemden anlamlı ve karmaşık cümleler kurmaya başladığı son aşamaya kadar olan süreç gelişim, çocuğun konuşmayı öğrenmesi ise gelişmedir.

BİLİŞSEL (ZİHİNSEL) GELİŞİM

- Bireyin zihinsel süreçlerinde yaşla birlikte ortaya çıkan her türlü değişimdir.

BİLİŞSEL GELİŞİM KURAMLARI

A. PİAGET'NİN BİLİŞSEL GELİŞİM KURAMI

Piaget'ye göre;

- Doğuştan gelen temel biyolojik yapı ve özelliklerle çocuklar bilişsel gelişimlerini neredeyse tamamen kendi başlarına gerçekleştirirler.
- Bilişsel gelişim ilk olarak (bebeklikte) refleksif davranışlarla başlar ve son olarak (ergenlikte) soyut düşünme becerisinin kazanılmasıyla sona erer.
- Bilişsel gelişimin sırası evrenseldir. Yani bütün çocuklar bilişsel gelişimlerini belirli aşamalarla ortaya koyarlar.
- Her dönem bir önceki dönemin kazanımını kapsar.

Piaget'ye Göre Bilişsel Gelişimi Etkileyen Faktörler

Olgunlaşma

- Vücut organlarının ve sistemlerinin kendilerinden beklenen görevleri yerine getirebilecek seviyeye gelmesi için yaşamış olduğu biyolojik değişimdir.

Örneğin;

- Bir çocuğun bisiklet kullanabilmesi için bacak kaslarının yeterli olgunluğa ulaşması
- Bir çocuğun bir metni ezberlemek için yeterli bilişsel düzeye erişmesi
- 2 yaşındaki bir çocuğun, bunun için henüz yeterli bilişsel düzeye gelmediği için, ne kadar çabalanırsa çabalansın, toplama-çıkarma işlemini öğrenememesi

Yaşantı (Deneyim)

- Organizmanın çevreyle girdiği her türlü etkileşimin bireyde izler bırakmasıdır.

Piaget der ki;

- Birey, edindiği yaşantılarla zihin gelişimini artırabilir. Yaşantı ne kadar zenginse zihin gelişimi bundan o kadar olumlu etkilenir.
- Çocuğun maruz kaldığı uyaranların fazlalığı ve bunlarla geçirdiği zengin yaşantılar, onun düşünce yapısının gelişimine katkı sağlar.

Örneğin;

- 12 yaşında bilgisayar kullanmaya başlayan birinin, bilgisayarı, bilgisayar ile 30 yaşında tanışan birinden daha iyi kullanması
- Doğuştan işitme engelli olan birinin, daha sonra işitme yetisini kazansa bile, işitme engeli olmadan doğup büyüyen biri kadar iyi işitememesi

DİL GELİŞİMİ

- Dil, kendine has göstergeleri olan ve bu göstergeler vasıtasıyla simgesel bir iletişim sağlayan sistemdir.
- İnsanlar arasında iletişimin aracı olan dilin gelişimi bilişsel gelişim ile yakından ilgilidir.
- Dilin edinilmesi olgunlaşma ve öğrenmeye dayalıdır.
- Dilde sağlanan gelişim düzeyi yaş ile paralellik arz eder. Yani yaşları yakın olan kişiler dili benzer şekilde kullanırlar, benzer hatalar yaparlar.
- İlk yıllarda dilin gelişimi evrenseldir. Tüm kültürlerde çocuklar ortak sesler üretirler, bunlarla iletişim kurarlar.

Dil Gelişiminde Temel Kavramlar

Fonem (Ses)

- Dili oluşturan en temel seslerdir.
- Dilin yapısına göre fonem sayısı değişir.

Örneğin;

- Türkçedeki "kap" sözcüğündeki her bir harfe karşılık gelen sesler, /k/, /a/, /p/ olarak sembolleştirilmiş birer fonemdir.

Morfem (Sözcük)

- Dildeki en küçük anlamlı birimdir.
- Dil biliminde ''söz'' olarak bilinir.
- Fonemlerin bir araya gelmesiyle oluşur.

Örneğin;

- /a/, /r/, /ı/ fonemlerinin birleşerek "arı" morfemini oluşturması

Semantik (Anlam)

- Anlam bilimidir.
- Kelime ve cümlelerin anlamını bilmek ve bunları uygun yerde kullanmaktır.

Mini Not:

- Bebekler her sözcüğü kullanamazlar ama anlamını bilirler. Bir süre sonra sözcükleri kullanmaya da başlarlar.

Örneğin;

- Bir yaşındaki bir bebeğin bardağın ne olduğunu bilmesi ama "bardak" diyememesi, bir süre sonra ise "bardak" demeyi de öğrenmesi

Sentaks (Söz Dizimi)

- Sözcüklerin ait oldukları dilin kurallarına uygun sırada yerleştirilip ifade edilmesidir.
- Her dilin kendine özgü söz dizim kuralları bulunmaktadır.

Örneğin;

- Dil gelişim sürecindeki bir çocuğun top oynamak istediğini önceleri "Oynamak top ben" şeklinde ifade ederken zamanla "Top oynamak istiyorum." şeklinde kurallı ve düzgün olarak ifade etmeyi öğrenmesi

AHLAK GELİŞİMİ

KOHLBERG'İN AHLAK GELİŞİMİ KURAMI

Kohlberg'e göre;

- Bireyin ahlaki gelişimi önceki evreye döndürülemez ancak bir üst evreye yönlendirilebilir.
- Ahlaki gelişim evreleri düzenli bir sıra izler. Birey bir önceki evreyi içselleştirmeden bir sonrakine geçemez. Tüm insanların tüm evrelerden geçme zorunluluğu yoktur, bireyin ahlak gelişimi herhangi bir evrede sona erebilir.
- Yaş her zaman ahlak gelişiminin göstergesi değildir. Bazı gençler yetişkinlerden daha yüksek düzeye çıkabilir.

Kohlberg'in Ahlaki Gelişim Evreleri

Gelenek Öncesi Düzey	Geleneksel Düzey	Gelenek Sonrası Düzey
• Ceza ve İtaat Eğilimi • Araçsal İlişkiler Eğilimi (Saf Çıkarcılık)	• İyi Çocuk Eğilimi (Kişilerarası Uyum) • Yasa ve Düzen Eğilimi	• Sosyal Sözleşmeler Eğilimi • Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi

Gelenek Öncesi Düzey

- Bu düzeyde kurallar başkalarınca konur. Çocuk ortak davranış kurallarına uyar.
- Gelenek öncesi dönemdeki çocuk, kültürünün ortaya çıkarmış olduğu doğru ve yanlış, iyi ve kötü kavramlarına belirgin bir şekilde açıktır.
- Ödül getiren davranış iyi, ceza getiren davranış kötü olarak kabul edilir.

Ceza ve İtaat Eğilimi

- Otoriteye uyum, cezadan kaçma söz konusudur.
- Konunun arka planı önemli değildir, önemli olan otoriteye göre iyi-kötü tanımıdır.
- Birey, otorite ortamda yoksa kötü (yasak, yanlış) olan davranışı yapmakta bir sakınca görmez, otorite ortamdayken ise otoritenin tanımına uygun hareket eder.
- Bireyin ahlak anlayışı korkuya dayalıdır.

Örneğin;

- Alkollü olarak araç kullanmaya kalkışan biri, arkadaşları tarafından trafiğe çıkmaması yönünde uyarıldığında "Merak etmeyin, trafik çevirmesinin olmadığı bir yol biliyorum, oradan gideceğim." demesi, bu bireyin itaat-ceza eğilimi evresine uygun hareket ettiğini gösterir.
- Bir lise öğrencisinin okul müdürünü görünce kıyafetine çeki düzen vermesi, müdür gittiğinde kıyafetini eski hâline getirmesi

Araçsal İlişkiler Eğilimi (Saf Çıkarcılık)

- Birey, kurallara kendi çıkarına uygun olduğu sürece uyar.
- Birey, kendi çıkar ve ihtiyaçlarını karşılamak için hareket eder.
- Bireye göre doğru olan, eşit bir alışveriştir.
- Hangi davranış ihtiyacı karşılıyor, ödül getiriyor ve bir işe yarıyorsa doğru odur.

Örneğin;

- Birinin, kendisinden bir miktar para alan ve geri vermeyen bir arkadaşından, daha sonra ihtiyacı olmadığı hâlde para alması ve geri ödememesi, bu davranışının nedeni sorulduğundaysa "O beni dolandırmıştı, şimdi ben de onu dolandırdım. Ödeştik." demesi
- Kayınpederi vefat ettiğinde ondan kalacak mirası düşünerek bir damadın, kayınpederinin her türlü bakım, hastane vs. ihtiyacıyla ilgilenmesi

EBEVEYN TUTUMLARI

Demokratik Anne-Baba Tutumu

Demokratik anne-baba;

- Çocuklarına karşı olumlu tutum sergiler.
- Gerekçelerini açıklayarak ve çocuklarına danışarak kural koyar.
- Çocuklarından belirli isteklerde bulunabilir, onları belirli ölçüde kısıtlayabilir.
- Çocuklarına sevgisini hissettirir.
- Çocuklarıyla rahat iletişim kurar.
- Eleştiriye açıktır.
- Davranış kazandırmak için genellikle ödüllendirmeyi tercih eder, cezalandırmaya nadiren başvurur.
- Kendilerinden memnun, öz güven sahibi, öz saygı düzeyi yüksek çocuklar yetiştirir.
- Anne ve babanın tutarlı, kararlı tutumu çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geliştirir.

Otoriter (Baskıcı) Anne-Baba Tutumu

Otoriter anne-baba;

- Disiplin adı altında genellikle ceza yöntemi kullanır.
- Çocuktan bütün isteklerini yerine getirmesini bekler.
- Çocuklarıyla az ilgilenir.
- Soğuktur, katıdır, kavgacıdır.
- Çocuklara söz hakkı vermez. Çocuğa değer de vermez.
- Emredici, yasaklayıcı bir dil kullanır.
- Çekingen, mutsuz, öz güvensiz, başkalarına güvenmeyen çocuklar yetiştirir.

Aşırı Hoşgörülü (İzin Verici) Anne-Baba Tutumu

Aşırı hoşgörülü anne-baba;

- Kural koymaz, cezalandırmaz ve ilgisizdir.
- Çocuklarının davranışlarına sınırlama getirmez.
- Çocukların kararlarına karışmaz.
- Çocuklardan bir şey istemez.
- Dikkat çekmeye çalışan, bencil, şımarık, dışarıda rol modeller arayan, ne yapacağına bilemeyen, arkadaşları tarafından sevilmeyen ve kabul görmeyen çocuklar yetiştirir.
- Bu şekilde yetişen çocuklar, bütün isteklerinin aileleri tarafından yerine getirileceği düşüncesine sahip olurlar.
- Narsizm olarak bilinen psikolojik rahatsızlıkların temelinde ebeveynlerin gevşek tutumları vardır.

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

2. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

ÖĞRENME

Organizmanın davranışlarında yaşantı yoluyla meydana gelen nispeten kalıcı izli değişikliklerdir.

Dolayısıyla öğrenmeden bahsedebilmek için;

- Ortada bir davranış değişikliği olması gerekmektedir. Bu davranış değişikliği kalıcılık arz etmelidir ve yaşantılar sonucunda ortaya çıkmış olmalıdır.

Örneğin;

- Annesini görünce bebeğin susması, limon görünce kişinin ağzının sulanması

EĞİTİM

- Yaşantılar yoluyla bireyin istendik bir davranış oluşturma ya da mevcut bir davranışı değiştirme sürecidir.

Örneğin;

- Bir çocuğun tuvalet alışkanlığı kazanması, bireyin yabancı dil öğrenmesi

DAVRANIŞ

- Organizmanın uyarıcıya verdiği her türlü karşılıktır.
- Doğrudan gözlemlenebilen davranışlara "açık", doğrudan gözlemlenemeyen davranışlara ise "kapalı" davranış denir.

Örneğin;

- Dans etme, okuma, düşünme, sevme, kalbin atması, sindirim sisteminin çalışması…

Öğrenilmiş Davranışlar

İstendik (Olumlu): Planlı, eğitim sonucu ya da gelişigüzel kültürlenme ile ortaya çıkan öğrenilmiş davranışlar

Örneğin;

Yürüme, konuşma, yazma, eleştirel düşünme…

İstenmedik (Olumsuz): Hatalı eğitim ya da kötü kültürlenme ile ortaya çıkan öğrenilmiş davranışlar

Örneğin;

- Hırsızlık yapmak, küfretmek, kötü alışkanlıklar edinmek…

Öğrenilmemiş Davranışlar

Doğuştan getirilen davranışlar: İçgüdü, refleks, homeostatik denge.

Örneğin;

- Diz kapağına vurulunca organizmanın ayağını kaldırması
- Yüzümüze rüzgâr geldiğinde gözümüzü kırpmamız

Geçici davranışlar: İlaç, hastalık, alkol, uyuşturucu vs. etkisi altındaki davranışlar

Örneğin;

- Ayağı kırılan birinin uzun süre yürüyememesi

ÖĞRENME KURAMLARI

Davranışçı Kuramlar	Bilişsel Ağırlıklı Davranışçı Kuramlar	Bilişsel Kuramlar	Duyusal Öğrenme Kuramları	Beyin Temelli Kuramlar
Tepkisel (Klasik) Koşullanma – Pavlov Edimsel Koşullanma – Skinner Bitişiklik Kuramı – Watson ve Guthrie Bağ Kuramı – Thorndike Sistematik Davranış Kuramı - Hull	Sosyal Öğrenme – Bandura İşaret – Gestalt Öğrenme (Beklenti Kuramı-Amaçlı Davranış Kuramı-Gizil Öğrenme) – Tolman	Gestalt Kuramı – Koffka, Wertheimer ve Köhler Alan Kuramı – Lewin Bilgiyi İşleme Kuramı – Gagne ve Miller	İnsancıl Kuram – Rogers	Nörofizyolojik Kuram - Hebb

DAVRANIŞÇI KURAMLAR

- Öncüsü Watson'dur.
- Davranışçı öğrenme kuramı öğrenmeyi, bir uyarıcının olması, bu uyarıcıya bir tepkinin verilmesi ve verilen tepkinin pekiştirilmesi olarak şeklindeki bir yöntemle ele almaktadır.
- Davranışçılara göre; düşünme, algılama, hatırlama, dikkat, yorumlama gibi süreçler öğrenmenin konusu değildir.
- Davranışı basit bir kuralla açıklar: Uyarıcı-Tepki (U-T) bağı.
- Öğrenmeye ilişkin görüşlerini, Locke'un "İnsan boş bir levha gibidir; ne kadar işlenirse o kadar iz kalır." sözüne referansla "tabula rasa" (boş levha) kavramına dayandırır.
- Davranışçılara göre organizma çevre tarafından koşullanır. Bu nedenle davranışçılar, "çevreciler" olarak da bilinir.
- Davranışçılara "atomcular" da denir. Bunun nedeni davranışın en küçük parçalarına ayrılsa bile yine bir U-T bağının görülebileceğine ilişkin görüşleridir.
- Davranışçılara göre insanla hayvan öğrenmesi arasında fark yoktur. Bu yüzden görüşlerini savunurken insan-hayvan ayrımı yapmadan "organizma" yı kullanırlar.
- Öğrenmenin yerine "koşullanma" ifadesini tercih ederler.

Tepkisel (Klasik) Koşullanma

- Nötr bir uyarıcının doğal bir uyarıcıyla eşleşmesi sonucunda koşullu uyaran hâline gelmesi durumudur. Ivan Pavlov'un köpeklerle yaptığı deney, temelini oluşturur.
- Klasik koşullanma belli bir uyaranın var olma durumunda bellirli bir tepkinin meydana çıkması olarak tarif edilmektedir. Koşulsuz uyarıcı- koşulsuz tepki bağının koşullu uyarıcı-koşullu tepki bağına dönüşmesidir.

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

3. BÖLÜM

ÖĞRETİM İLKELERİ

HEDEFE GÖRELİK

- Öğrenme-öğretme sürecinde işe koşulan tüm uygulama, materyal, strateji, yöntem ve tekniklerin hedef davranışlara uygun, öğrencinin kazanımı elde etmesini sağlayacak nitelikte olmasıdır.

Örneğin; Coğrafya dersindeki "Türkiye'deki bitki örtüsü çeşitliliğini bilir ve haritada gösterir." kazanımı için öğretmenin derse Türkiye'nin bitki çeşitliliğini gösteren bir haritayla gelmesi ve öğrencilerin Türkiye'deki bitki çeşitliliğini harita üzerinde göstermelerini sağlaması

ÖĞRENCİYE (BİREYE) GÖRELİK

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının, yeteneklerinin, fizyolojik ve psikolojik özelliklerinin, bireysel farklılıklarının esas alınmasıdır.

Örneğin; Öğretmenin, henüz soyut işlemler yapabilecek düzeyde olmayan öğrencilere soyut kavramları somutlaştırarak anlatması

Bilinenden Bilinmeyene

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin önceki bilgi ve deneyimlerinden yola çıkılarak yeni bilgi ve deneyimlerin bu ön öğrenmeler üzerine inşa edilmesidir.

Örneğin;

- Öğretmenin öğrencilere Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu anlatırken konuyu, öğrencilerin daha önce öğrendiği Anadolu'daki Beylikler konusu üzerine temellendirmesi

Somuttan Soyuta

- Öğrenme-öğretme sürecinde önce somut bilgilerin verilmesi, soyut kavramların bunlar üzerine öğretilmesidir.

Örneğin;

- İlkokulda dört işlem becerisi öğretilirken somut nesnelerden (abaküs, sayı çubukları, fasulyeler vs.) kullanılması

Kolaydan Zora (Basitten Karmaşığa)

- Öğrenme-öğretme sürecinde işlenen konularda önce basit, daha sonra zor ve karmaşık içeriklerin verilmesidir.

Örneğin;

- Matematik öğretmeninin çift basamaklı sayılarla çarpma işleminden önce tek basamaklı sayılarla çarpma işlemini öğretmesi

Yakından Uzağa

- Öğrenme-öğretme sürecinde hem doğal hem de sosyal olarak öğrencilerin en yakın çevresinden yola çıkılmasıdır.

Örneğin;

- Osmanlı dönemine ait eserleri işleyen bir öğretmenin öncelikle okulun bulunduğu ilçedeki, ardından o ildeki ve son olarak da tüm ülkedeki Osmanlı eserlerini örnek olarak vermesi

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM (ANLAMLI ÖĞRENME) (AUSUBEL)

- Öğretmen merkezlidir. Öğrenci zihnen aktiftir.
- Öğretmen konuyu genelden özele bir yaklaşımla (tümdengelim yöntemiyle) öğrencilere aktarır.
- Bilgi ve kavrama düzeyinde öğrenmeler gerçekleşir.
- Dersin başında ve sonunda daha çok kullanılır.
- Öğretmen-öğrenci etkileşimi vardır, öğrenci-öğrenci etkileşimi yoktur.
- Örneklere bolca başvurulur.
- Düz anlatım, soru-cevap, sempozyum, gösteri gibi teknikler kullanılır.
- Kullanılan dilin açık (öğrenci düzeyine uygun) olması gerekir.
- Somut işlemler dönemindeki öğrenciler (12 yaş öncesi) için uygun değildir çünkü daha çok soyut kavramların öğretiminde kullanılan bir stratejidir.

1. Ön Örgütleyicilerin (Organize Edicilerin) Sunulması

- Yeni bilginin yapısını oluşturup çerçevesini belirleyen, öğrencinin yeni bilgiyi önceki bilgileriyle ilişkilendirmesini sağlayan derse giriş ifadeleri (ön örgütleyiciler) bu aşamada sunulur.
- Ön örgütleyici açıklamalı (konunun tanımını içerir bir biçimde) veya karşılaştırmalı (konuların birbiri arasındaki benzerlik veya farklılıkları gösterir biçimde) olabilir. En etkili ön örgütleyici kavram haritalarıdır.

2. Öğrenilecek Konunun Sunulması

- Konu öğretmen tarafından bu aşamada sunulur (tümdengelim yaklaşımıyla).
- Bilgi biriminin sunumu, bilgi biriminin özelliklerinin sıralanması, bilgi biriminin organize edicilerle ilişkilendirilmesi bu aşamadadır.

3. Bilişsel Örgütlemenin Güçlendirilmesi

- Dersin başında verilen ön örgütleyicilerin içerisine yeni bilgi bu aşamada eklemlenir, böylece bütünleştirme ve anlamlı öğrenme sağlanmış olur.

Adımları

Konunun açıklanması (Öğretmen)

↓

Konunun alt bölümlerinin açıklanması (Öğretmen)

↓

Konuyla ilgili olumlu ve olumsuz örnekler verilmesi (Öğretmen)

↓

Öğretmenin verdiği olumlu ve olumsuz örneklere ek açıklamalar yapma (Öğrenci)

↓

Ek örnekler verme (Öğrenci)

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

- Öğretmenlerin sınıflarda öğrenmeyi sağlamak için yaptıkları uygulamalardır.
- Diğer bir ifadeyle, öğrenmek ya da öğretmek için bilinçli olarak seçilen ve izlenen yoldur.
- Öğretim yöntemleri; emek, zaman ve araç - gereç açısından öğretmene kolaylık sağlar ve öğretim hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştırır.

Öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak yöntem;

- Hedefler
- İçerik
- Süre
- Maliyet
- Kullanışlılık
- Öğrenci sayısı
- Fiziki yapı (Sınıfın büyüklüğü vs.)
- Öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi
- Öğretmen yeterliliği
- Okulun imkânları
- Okulun çevresi

gibi faktörlerden etkilenir.

BİREYSEL ÇALIŞMA

- Öğrencinin konuyu kendi başına öğrenmek ya da çalışma yapmak istediği zaman kullanılan bir yöntemdir.
- Öğrenci kendi öğrenmesinin sorumlusudur.
- Hedef belirleme ve öz düzenleme yeteneklerini geliştirir.

Yararları	Sınırlılıkları
Üst düzey davranışlar (uygulama, analiz, sentez) için uygundur.	Düzenli kontrol olmaması durumunda hedeften sapmaya yol açabilir.
Öğrenci öğrenmeyi kendi ilgi ve gereksinimlerine göre düzenleyebilir.	Sorumluluk duygusuna sahip olmayanlarda uygulanamaz.
Sistemli çalışma alışkanlığı geliştirir.	Ayrıntılarda boğulmaya veya yüzeysel geçiştirmeye neden olabilir.

DALTON PLANI

- Öğrencinin kendi kendine çalışmayı öğrenmesi gerektiğini savunur.
- Sınıflar, derslere aittir (fizik sınıfı, tarih sınıfı vs.) Öğretim, her ders için özel olarak hazırlanmış sınıflarda yapılır.
- Öğrenci, derse özgü, başında bir rehber öğretmenin olduğu laboratuvarda kendi öğrenme hızında, daha önceden verilmiş sorulara göre hazırladığı çalışma planına göre öğrenir.
- Evde çalışma yoktur, bütün çalışmalar laboratuvarda yapılır.
- Öğrencinin günlük çalışmaları izleme kartlarına not edilir (Hem öğrencinin kendisi hem de öğretmen tarafından).
- Bireysel çalışmaya ek, bireysel çalışmaların değerlendirildiği, günde bir saat toplu çalışma da yapılır.

KAVRAM ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN TEKNİKLER

KAVRAM HARİTASI

- Daha geniş bir kavramın altında toplanan tüm kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri gösteren iki boyutlu şemalardır.
- İçeriğinde ana kavramlar ve alt kavramlar ile bunlara ilişkin örneklere yer verilir.
- Öğrenciler dinledikleri ya da okudukları bir ders konusunu anlamak için öncelikle o konudaki kavramları belirler ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri anlamaya çalışırlar.
- Genelden özele doğru bir aşamalılık ilişkisine göre düzenlenmelidir.
- Önceki öğrenmelerle anlamlı ilişkiler kurulmasını sağlar.
- Kavramların zihinde somut ve görsel olarak düzenlenmesini sağlar.

Kavram Haritası Türleri

Sınıflama Haritası

- Öğrenilen bilgileri sistematik olarak sınıflandırmayı amaçlayan kavram haritası türüdür.

Örneğin;

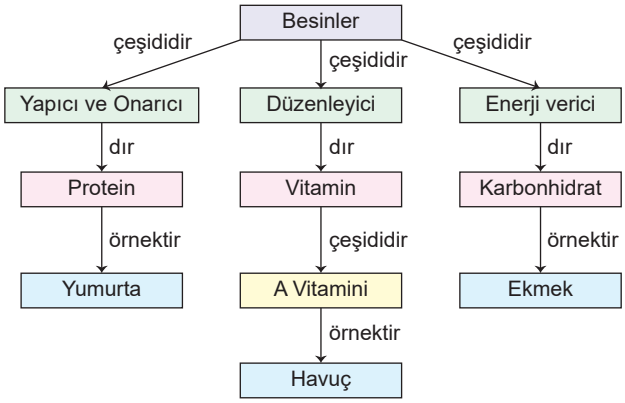

Zincir Haritası

- Herhangi bir kavramın aşamalarını, bir işlemin basamaklarını, olayların sırasını ve sonuçlarını açıklamak için kullanılan kavram haritası türüdür.

Örneğin;

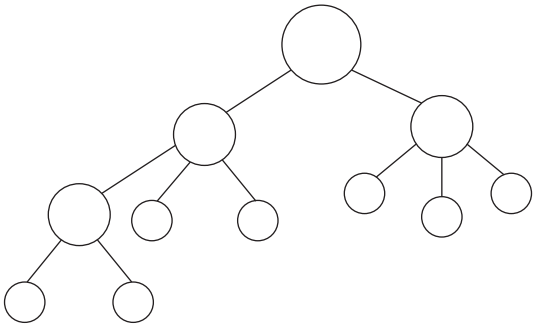

PROGRAM OKURYAZARLIĞI

EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

SINIF YÖNETİMİ

4. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

EĞİTİM

- Bireyin toplumsal yeteneklerinin ve kişisel gelişiminin sağlanması için belirli hedefler doğrultusunda kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.

Kültür

Her toplumda, maddi ihtiyaçları karşılamak üzere var olan tekniğin yanısıra, bir ölçüde tekniğe de bağlı olan insan ilişkilerini düzenleyen kurallar, gelenekler, düşünceler ve kişisel düşünceler vardır. İşte bu insansal ilişkiler sisteminin bütününe kültür denmektedir.

Kültürlenme

Kültürel etkileşim anlamına gelen kültürlenme, birey ve grupların belirli bir etkileşim sürecinde, kendi kültürlerinde bulunmayan yepyeni bir kültürel sentezi oluşturmasıdır. Birçok kültürün bir araya gelmesiyle yeni bir kültür sentezi oluşturan Amerikan toplumunun durumu, kültürlenmeye verilebilecek iyi bir örnektir.

Kültürleşme

Farklı kültürlerin karşılıklı etkileşime girmesi ile gerçekleşen kültür alışverişidir. Kültürleşme süreci sonunda her iki birey ya da toplum yavaş ya da hızlı değişir.

Kültürleme

Kültürleme, kültürel değerlerin bireye aktarılması sürecidir. Bu süreç ailede, sokakta, iş yerinde, arkadaş çevresinde, okulda vb. pek çok yerde bilinçli ya da bilinçsiz oluşan öğrenmeleri kapsar.

Eğitim Türleri

Formal Eğitim

- Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istendik, kasıtlı değişim yapma sürecidir.
- Planlı ve programlıdır.
- Kurumsaldır.
- Olumlu amaçları vardır.

İkiye ayrılır:

1- Örgün Eğitim

- Belirli yaş aralığında verilir.
- Birbirinin ön koşulu niteliğinde kademelerden oluşur.

Örneğin; İlkokul, ortaokul, lise…

2- Yaygın Eğitim

- Sürekliliği ve yaş sınırı yoktur.
- Bireylerin ilgi, istek ve gereksinimlerine göre düzenlenir.
- Bireylerin ilgi ve istekleri doğrultusunda gelişimlerini desteklemek amacıyla verilen halk eğitimi, çalışanların mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla verilen hizmet içi eğitim ve çalışanların henüz mesleğe başlamadan meslekle ilgili aldıkları hizmet öncesi eğitim türleri vardır.

Örneğin; YDS kursu, eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik öğretmenlik uygulamaları, yetişkinler için okuma-yazma kursu, mesleki gelişim eğitimleri…

EĞİTİM PROGRAMININ TASARIMI, PLANLANMASI, MODELLERİ, İHTİYAÇLARI

PROGRAM TASARIMI YAKLAŞIMLARI

KONU MERKEZLİ TASARIMLAR

- Geleneksel eğitim anlayışını yansıtan tasarımlardır. Hedefe dayalıdır. Programlar, öğrenci sisteme girmeden hazırlanır. Programın hedef ve içerik ögesi ön plandadır. Davranışçı eğitim anlayışını yansıtır. Aslolan konuların aktarımıdır.

a- Konu Tasarımı

- Belirli bir alana yönelik konuların derinlemesine öğretilmesi esasına dayanan program tasarımıdır.
- Konular, sonraki konunun ön koşulu olacak şekilde basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru sıralanır.
- Her dersin konusu kendi içinde düzenlenmiştir, dersler arasında ilişki yoktur.
- Programın zamanında yetiştirilmesi önemlidir.
- Öğretimde bilgi, öğretmen tarafından aktarılır. Düz anlatım, soru-cevap gibi yöntemler daha çok tercih edilir.

b- Disiplin Tasarımı

- Konuların bilimsel temele dayalı olarak öğretilmesi esasına dayanan program tasarımıdır.
- Derslerin temelinde akademik disiplinler vardır.
- Her disiplin kendi içinde bir bütündür ve ayrı ayrı öğretilir.
- Öğrenci, örneğin tarih dersinde tarihçi gibi araştırır, biyoloji dersinde bir biyolog gibi deney yapar.
- Öğretim; zihinsel gelişim, gezi ve gözlem gibi etkinliklerle ezberden kısmen uzaklaştırılır.

c- Geniş Alan Tasarımı

- Ortak yönleri olan dersler arasında ilişki kurularak benzer konuların birlikte ele alınması esasına dayanan programlardır. Program içeriği, ayrıntılardan çok genel geçer evrensel bilgilerden oluşur.
- Farklı konuları birleştirerek öğrencilerin bu konular arasındaki ilişkileri görmelerine imkân verir ve böylece bilgiler anlamlı bir bütün hâline getirilir.

Örneğin; Fizik, kimya ve biyoloji derslerinin ilköğretimde Fen Bilgisi dersi olarak ele alınması ya da tarih ve coğrafya derslerinin Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilmesi

d- Disiplinler Arası (Korelasyonel) Tasarım

- Her bir dersin kendi bütünlüğünü bozmadan konu ve ders içerikleri arasında ilişkiler kurma esasına dayanan programlardır. Öğretmenlerin öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında takım hâlinde çalışmalarını gerektirir. İlköğretim düzeyi için daha elverişlidir.

Örneğin; 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın anlam ve önemi ile ilgili Türkçe dersinde öğrencilere kompozisyon yazma, Görsel Sanatlar dersinde resim çizme, Müzik dersinde ilgili bir şiiri besteleme görevleri verilmesi.

Mini Not:

- Geniş alan tasarımı ile disiplinler arası tasarımın farkına dikkat edelim. Geniş alan tasarımında ortak yönleri olan dersler birlikte ele alınır (Tarih - Coğrafya = Sosyal Bilgiler), disiplinler arası tasarımda farklı dersler birlikte ele alınır (Aynı konunun Tarih dersinde bir boyutuyla, Coğrafya dersinde başka bir boyutuyla ele alınması).

ÖĞRETİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

ARAÇ-GEREÇLER

- Öğretimde kullanılan her türlü yazılı, sözlü, görsel ögelere araç - gereç adı verilir.
- Öğretimi daha etkili hâle getirmek için kullanılan bu araç - gereçleri seçerken yapılan öğretimin hedefi, kullanılan yöntem, öğrencilerin özellikleri, öğretim yapılan ortamın özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

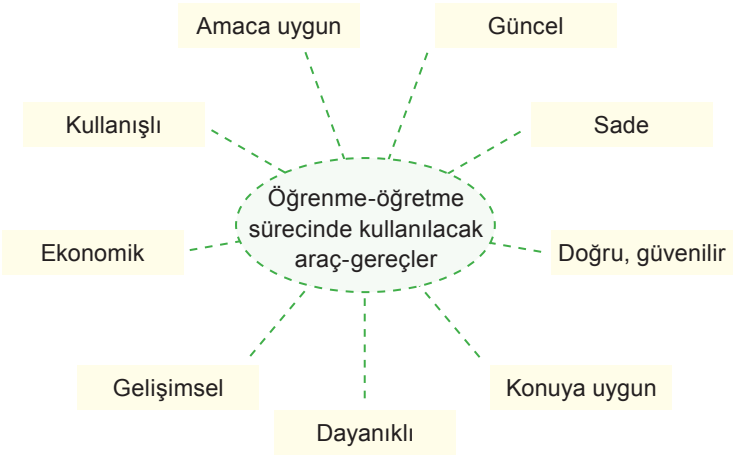

Araç-Gereç Seçimini Etkileyen Faktörler

- Hedeflere uygunluk
- Öğrenci sayısı
- Fiziksel ortama uygunluk
- Öğrenciye uygunluk
- Öğretim yöntemine uygunluk
- Aracın özelliklerine uygunluk
- Zaman ve bütçe kısıtlamaları
- Öğretmen özelliklerine uygunluk

Öğrenme-Öğretme sürecinde araç-gereç kullanmak;

- Ders ortamının öğreticilik düzeyini artırır.
- Konuların karmaşıklık düzeyini azaltarak öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.
- Öğretim etkinliklerini somutlaştırarak öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenme-öğretme sürecine daha fazla sayıda duyu organını dahil ederek kalıcı öğrenmeler sağlar.
- Öğrenme sürecine çeşitlilik katar.
- Çoklu öğrenmeye imkân tanır.
- Hem sözden hem de zamandan tasarruf edilmesini sağlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

5. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

ÖLÇME

- Bireylerin ya da nesnelerin belli bir özelliğe göre gözlemlenerek elde edilen gözlem sonuçlarının sayı veya sembollerle ifade edilmesidir.

Örneğin;

- Tuna, YDS'den 98 aldı.
- Yağmur, 150 cm'dir.
- Tanıdığım en iyi öğretmen Gülden'dir.

ÖLÇME KURALI

- Bir özelliğin hangi miktarına ne değer verileceğini belirlemektir.

Örneğin;

- Her soru 4 puan değerindedir.
- Sınav süresi 45 dakikadır.
- Soruları çözmeye istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz.

DEĞİŞKEN

- En az iki değer alan veya bir durumdan diğerine farklılaşan, çeşitli değerler alabilen özelliklerin her biridir.
- Durumdan duruma, yerden yere, zamandan zamana farklılaşan özelliklerin hepsi birer değişkendir.

Örneğin;

- Boy, ağırlık, hava sıcaklığı, okuduğunu anlama yeteneği...

Değişken Türleri

Yapısına Göre

Nicel: Sayısal değer alabilen değişkenler

Örneğin;

- Bugün hava 13 derece.

Nitel: Sıfat ya da sembollerle ifade edilen değişkenler

Örneğin;

- Ayşe'nin gözleri mavi.
- İzmir'in plaka kodu 35'tir.

Mini Not:

- Bir sayıyla ifade edilse bile matematiksel bir azlık-çokluk belirtmeyen değişkenler (plaka, kan grubu, telefon kodu, forma numarası…) niteldir.

Aldığı Değere Göre

Sürekli: Matematiksel olarak herhangi iki değeri arasında bir başka değer de alabilen (küsuratla ifade edilebilen) değişkenler

Örneğin;

- Bu odanın uzunluğu 252,5 cm'dir.
- Gamze, 27 yaşındadır.

Süreksiz: Aldığı iki değer arasında başka bir değer alamayan değişkenler

Örneğin;

- Pınar'ın doğum yeri Aydın.
- Rüstem'in kimlik numarası 12345678901.
- Bu sınıftakilerin çoğu erkek.

ÖLÇME ARAÇLARI

ÖLÇME ARAÇLARININ HAZIRLANMA SÜRECİ

Ölçme araçları şu aşamalara göre hazırlanır:

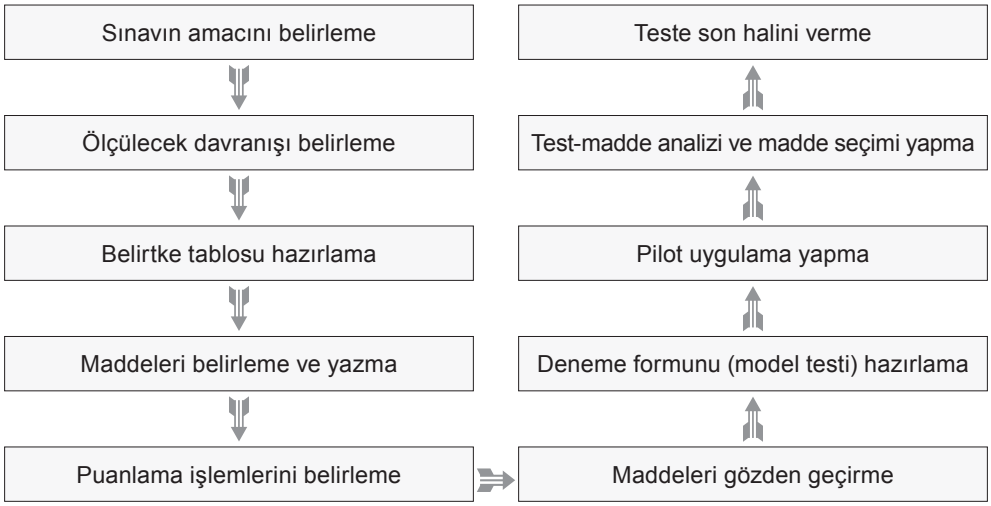

TESTLERİN SINIFLANDIRILMASI

Ölçtüğü Özelliğe Göre

Tipik Performans Testleri

- Doğru-yanlış değerlendirmesi yoktur.
- Bireylerin ölçülen özellikle ilgili tipik eğilimlerini belirlemeyi amaçlar.
- Kişiye özgü araçlardır.
- Kişilik, ilgi, tutum ölçer.

Örneğin; İlgi envanteri

Maksimum Performans Testleri

- Kişinin tanımlı bir koşulda, belli bir görevi/davranışı ne derece iyi ya da doğru yapabildiğini ölçen testlerdir.
- Doğru-yanlış değerlendirmesi yapılabilir.
- Yetenek, bilgi, beceri ölçer.

Örneğin; YKS, KPSS, YDS…

Uygulama Süresine Göre

Hız Testleri

- Belirlenen sürede soruların ne kadarının çözüldüğünü belirlemeyi amaçlar.

Örneğin; ALES

Güç Testleri

- Süre sınırlaması olmadan gittikçe zorlaşan sorulardan oluşur.

Örneğin; Bilgi yarışmaları

ÖLÇME ARAÇLARINDA İSTATİSTİKSEL İŞLEMLER

MADDE İSTATİSTİKLERİ

Madde Güçlük İndeksi

- Bir maddeye doğru yanıt verenlerin yüzdesidir.
- Bir maddeye doğru yanıt veren öğrenci sayısının gruptaki toplam öğrenci sayısına oranlanmasıyla bulunur.
- 0 ile 1 arasında değer alır.
- P_j ile gösterilir.
- $P_j = \frac{n(d)}{n}$ formülüyle bulunur.

  (P_j: Madde güçlük indeksi, n(d): maddeye doğru yanıt veren öğrenci sayısı, N: toplam öğrenci sayısı)

Madde güçlük indeksi;

- 0-0,20 arasındaysa madde çok zor,
- 0,20-0,40 arasındaysa madde zor,
- 0,40-0,60 arasındaysa madde orta güçlükte,
- 0,60-0,80 arasındaysa madde kolay,
- 0,80-1 arasındaysa madde çok kolay

yorumları yapılır.

- Güvenilir ve ayırt edici bir madde orta güçlükte olmalıdır.

Örneğin;

- 20 öğrenciye sorulan, 15 öğrencinin doğru yanıt verdiği bir maddenin güçlük indeksi (15/20) 0,75'tir. Madde, kolay bir sorudur.

Madde Ayırt Edicilik İndeksi

- Bir maddenin bilenle bilmeyeni ayırt etme derecesidir.
- -1 ile +1 arasında değer alır.
- r_{jx} ile gösterilir.
- $r_{jx} = \frac{nü(d)-na(d)}{N/2}$ formülüyle bulunur. (r_{jx}: ayırt edicilik indeksi, nü(d): üst grupta doğru yanıt veren öğrenci sayısı, na(d): alt grupta doğru yanıt veren öğrenci sayısı, N: üst/alt grup toplam öğrenci sayısı)

Madde ayırt edicilik indeksi;

- 0,40'ın üzerindeyse madde ideal,
- 0,30-0,40 arasındaysa madde teste alınabilir,
- 0,20-0,30 arasındaysa madde düzeltilmelidir,
- 0,20'nin altındaysa madde testten çıkarılmalıdır

yorumları yapılır.

Örneğin;

- Öğrencilerin üst ve alt gruplara yüzerli olarak ayrıldığı bir sınavdaki bir soruyu üst gruptan 65, alt gruptan 25 kişi doğru yanıtlamışsa bu maddenin ayırt edicilik indeksi (65-25/100), 0,40'tır. Maddenin ayırt ediciliği ideal düzeydedir.

Çeldiricilerin Analizi

- Çoktan seçmeli bir test maddesinin doğru olmayan seçeneklerine çeldirici denir.
- Çeldiriciler, alt gruptaki (çalışmayan, bilmeyen) öğrencilerin doğru yanıtı bulmasını engellemek için vardır.
- İdeal bir maddede çeldiriciler öğrencilerce dengeli bir şekilde işaretlenmelidir.
- Çeldiricileri üst gruptan (çalışanlardan, bilenlerden) az sayıda, alt gruptan ise çok sayıda öğrencinin işaretlemesi beklenir.

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

6. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ve REHBERLİK

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI VE ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

Çağdaş eğitimin üç boyutu vardır. Bunlar öğretim hizmetleri, yönetim hizmetleri ve öğrenci kişilik hizmetleridir. Bireyin gelişimi için öğretim ve yönetim faaliyetlerinin yeterli olmadığı belirlenmiş ve "öğrenci kişilik hizmetleri" ortaya çıkmıştır.

Geleneksel ve Çağdaş Eğitim Karşılaştırması

Geleneksel Eğitim	Çağdaş Eğitim
Öğretmen merkezlidir.	Öğrenci merkezlidir.
Bilgi yüklemesi yaparak öğrencinin sadece zihinsel gelişimine odaklanır.	Öğrencinin tüm yönleri ile gelişimini hedefler.
Bireyi geleceğe hazırlayan bir sistemdir.	Bireye, her türlü gelişim ve değişime yönelik problem çözme becerileri kazandırmaya çalışan bir sistemdir.
Öğrenci, sisteme bağlı olarak yönetilir.	Öğrenci sistemin merkezindedir; kendi adına doğru kararlar alabilen bireyler yetiştirilmeye çalışılır.
Okul; öğretim ve yönetim boyutlarından oluşur.	Okul; öğretim ve yönetim hizmetlerinin yanı sıra öğrenci kişilik hizmetleri boyutuna da sahiptir.

Öğrenci Kişilik Hizmetleri

- Öğrencilerin öğretim faaliyetlerinden etkili bir şekilde yararlanabilmeleri ve her yönüyle bir bütün olarak gelişebilmeleri için uygun bir ortam hazırlamak amacıyla sunulan hizmetlerin tümüdür.
- Özellikle tek tek öğrencilerin kişilik gelişimini sağlamak için yürütülen çalışmalardır. Çağdaş eğitimin ayrılmaz bir boyutudur. Öğretim ve yönetim hizmetlerinden farklı kendine özgü bir hizmettir.

Sosyal Yardım Hizmetleri

- Öğrencilere verilen burs, barınma, beslenme vs hizmetleridir.

İhtiyaç sahibi öğrenciler için;

- Kredi, burs gibi maddi yardımda bulunma, yurt, pansiyon gibi kalacak yer temin etme, taşıma hizmeti (servis) sunma, beslenme olanakları sunma, iş bulma hizmetlerini kapsar.

Örneğin;

- Okulu bulunmayan bölgelerde yaşayan öğrenciler için servis temin edilmesi ve bu öğrencilere yemek hizmeti verilmesi

REHBERLİK TÜRLERİ

KURUMLARA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

Eğitim Kurumlarında Rehberlik

- Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yürütülmektedir.
- Okulların yanı sıra, bölgesel rehberlik birim ve merkezlerinde de yürütülür.
- Öğrencilerin bedensel, zihinsel, ahlaki ve sosyal yollardan, Türk milli eğitiminin amaçlarına uygun bir şekilde gelişebilmeleri, kendi problemlerini çözebilmeleri, çeşitli alanlarda beklenen uyumu sağlayabilmeleri, ilgi ve yetenekleri yönünde bir öğrenim görebilmeleri, bir mesleğe ve işe yönelebilmeleri, hususlarında, kendilerine sistemli ve sürekli bir yardım sağlamak amacıyla rehberlik çalışmalarının düzenlenmesi gerekir.

Sosyal Yardım Kuruluşlarında Rehberlik

- Sosyal yardım hizmeti sunan kurumların işlevleri arasında rehberlik hizmetlerinin önemli bir yeri vardır.
- Huzurevleri, Çocuk Esirgeme Kurumları, Kızılay vb. kurumlar sosyal yardım alanında rehberlik hizmeti sağlar.

Adalet/Güvenlik Kurumlarında Rehberlik

- Aile mahkemelerinde yürütülen aile danışmanlığı hizmetinin yanı sıra cezaevlerinde, ıslahevlerinde, orduda ve emniyet teşkilatında da rehberlik hizmetleri yürütülmektedir.

Sanayi Kuruluşlarında Rehberlik

- Sanayi kuruluşları, işçi sendikaları, iş ve işçi bulma kurumu gibi kurumlarda, işçilere ve üyelere bilgi verme, meslek edindirme, kaliteyi artırma gibi konularda rehberlik hizmeti sunulur.

Sağlık Kurumlarında Rehberlik

- Sağlık alanındaki rehberlik hizmetleriyle; bu alanda koruyucu sağlık hizmeti olarak rehberlik etkinliklerinin programlı olarak yürütülmesi amaçlanır.
- Temel amaçları; insanlara hizmet eden kurumların iş birliğini sağlamak ve kaliteyi artırmak, insan sağlığını koruyucu temel bilgiler vermek, sağlık kurumlarından etkin bir şekilde yararlanmayı sağlamak, aile ve toplum sağlığı gibi merkezlerde ruh ve beden sağlığını korumaya yönelik hizmetler vermek olarak sıralanabilir.

ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

Okul Öncesinde Rehberlik (3-6 Yaş)

- Okul öncesi eğitim döneminde çocukların her yönüyle sağlıklı gelişmeleri, okul ortamına uyum sağlamaları ve kapasitelerini ortaya koyabilmeleri için eğitim çalışmaları rehberlik hizmetleriyle birlikte yürütülmelidir.

Okul öncesinde rehberlik hizmeti;

- Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimini sağlama
- Dil gelişimini sağlama
- Kişiliği oluşturan ilgi, yetenek, tutum, inanç ve değerleri güçlendirme
- Güven duygusunu, özerklik ve girişimcilik özelliklerini güçlendirme
- Benlik kavramını güçlendirme
- Sosyalleşmeyi sağlama
- Gelişimsel ve önleyici odaklı olma

amaçlarına odaklanır.

PSİKOLOJİK DANIŞMADA İLETİŞİM

İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişim

- Bireyler arasında söz, yazı, jest ve mimikler, görüntü veya el, kol hareketleriyle duygu ve düşüncelerin karşılıklı olarak aktarılmasıyla ortaya çıkan etkileşim sürecidir.

İletişim Ögeleri

Kaynak	Mesajı gönderen
Kanal	Mesajın alıcıya ulaşmasını sağlayan öge
Mesaj	Gönderilen şey
Alıcı	Mesajın gönderildiği kişi
Geribildirim	Alıcının kaynağa mesajın doğru ulaşıp ulaşmadığı hakkında verdiği bilgi
Gürültü	Mesajın alıcıya ulaşmasını engelleyen her türlü unsur

İletişim Türleri

Sözlü İletişim

- İnsanın ses organları ile alıcıya gönderdiği iletiler, dinleyicinin işitme organlarıyla alınarak beyinde ilgili merkezlerde anlamlandırılır ve böylece sözlü iletişim süreci gerçekleşmiş olur.

Sözsüz İletişim

- Yüz ifadeleri, vücut duruşu, göz ilişkisi, dış görünüş ögeleri, el-kol hareketleri, oturma biçimi, dokunma vb. öğeler sözsüz iletişimi oluşturur.

Tek Yönlü İletişim

- Bir mesajın kaynaktan alıcıya alıcının aktif geribildirimi olmaksızın yapılan iletişimdir.

Örneğin;

- Bir okul müdürünün öğretmenlerle yaptığı toplantılarda sadece kendisinin konuşması, öğretmenlere söz hakkı vermemesi

Çift Yönlü İletişim

- Göndericinin mesajına alıcıdan geribildirim aldığında ortaya çıkan iletişimdir.

Örneğin;

- Bir okul müdürünün toplantılarda görüşlerini ifade ettikten sonra tek tek tüm öğretmenleri dinlemesi, ardından karşılıklı fikir alışverişi yapılmasını sağlaması

Koşulsuz Kabul (Saygı)

- Danışmanın, danışanı olumlu ve olumsuz tüm yanlarıyla olduğu gibi kabul etmesidir.
- Yanlış davranışların kabul edilmesi anlamına gelmez.
- Bireyin davranışı kabul edilmeyebilir, onaylanmayabilir; ancak davranış yanlış bile olsa o birey olduğu gibi kabul edilir.

Saydamlık (Dürüstlük, İçtenlik)

- Bireyin o an yaşadığı duygu neyse bunu karşısındakiyle içtenlik ve dürüstlük temeline uygun bir şekilde paylaşmasıdır.
- Öğretmen; öğrenciyi suçlamadan, öğrencinin öz saygısını zedelemeden olumsuz davranışın kendisinde uyandırdığı etkiyi yani duygularını ifade etmelidir.

ÖZEL EĞİTİM

- Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimleri için özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş programlar ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamda sürdürülen eğitimdir.
- Herhangi bir engeli bulunan ya da üstün yetenekli bireylere verilen hizmetleri içerir.

ÖZEL EĞİTİMİN AMAÇLARI

Özel eğitim, Türk milli eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
- Toplum içinde bağımsız yaşamalarına ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
- Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar.

Özel Eğitimin Temel İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
- Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.
- Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Konu Anlatımı, Çözümlü Soru Bankası

Çalışma Yaprakları, Deneme Sınavıları, Özetin Özeti

Ders Ders Soru Bankası

DATA YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

9 786256 440081